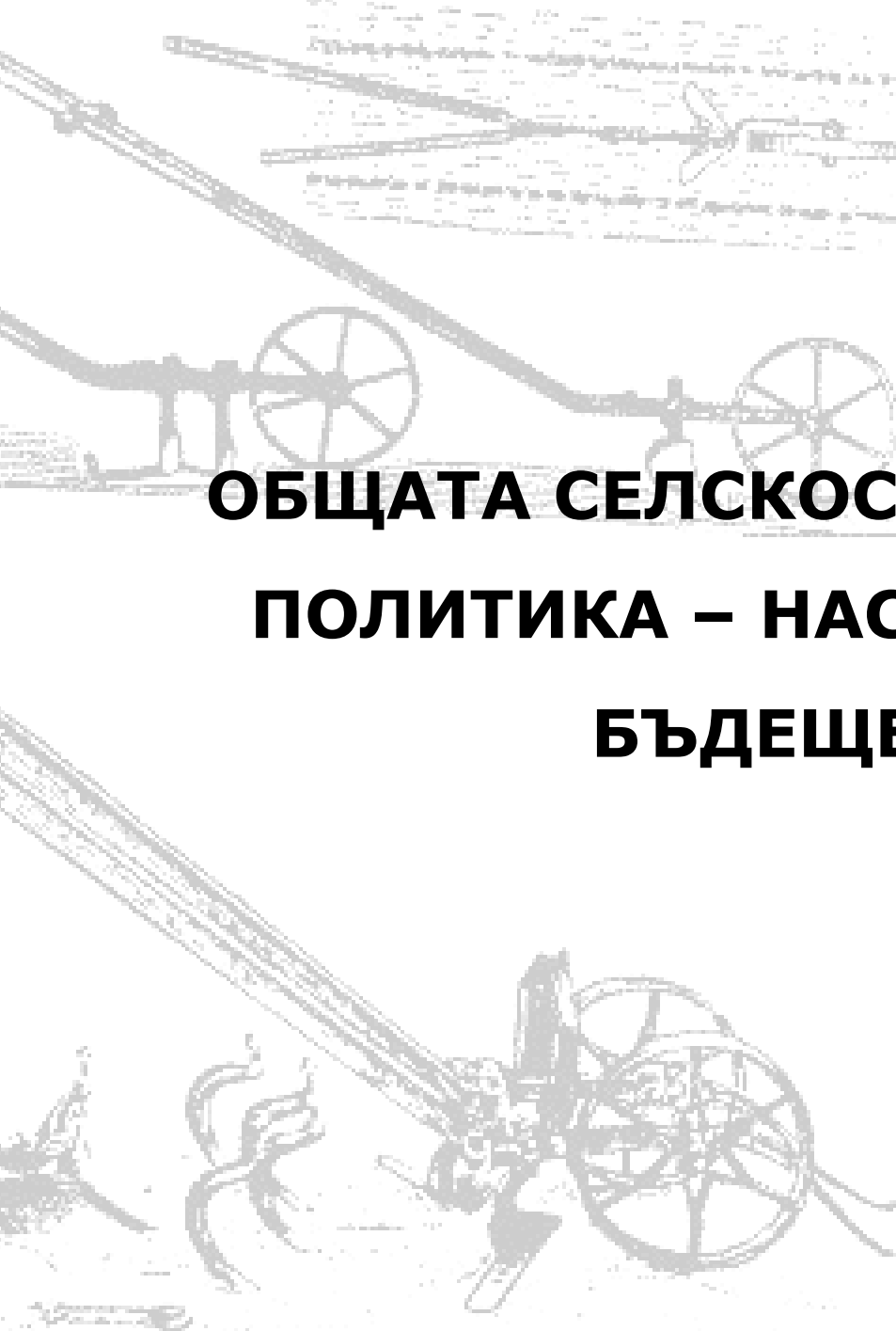

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

**ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА
ПОЛИТИКА – НАСТОЯЩЕ И
БЪДЕЩЕ**

СОФИЯ, ЮНИ 2010 Г.

Същност на Общата селскостопанска политика на Европейския съюз

Общата селскостопанска политика (ОСП) е една от най-важните политики на Европейския съюз (ЕС). Това се дължи на високия ѝ дял в бюджета на Общността - почти 50%, а също така и на обширната територия и големия брой хора, които са пряко засегнати от нея. Значението на ОСП се определя и от факта, че тя е пряко свързана с Общия пазар и Европейския валутен съюз, които представляват два ключови елемента от постигането на европейската интеграция.

Исторически, Общата селскостопанска политика е първата обща политика на Европейската общност (ЕО) и има ключова роля в изграждането на икономическата и политическата интеграция на ЕС. Създадена през 1962 г., когато държавите основателки на ЕО се възстановяват от един дълъг период на хранителна криза, прилагането на ОСП стартира чрез субсидиране на производството на основни земеделски продукти, в името на осигуряването на хранителна обезпеченост. Тази политика обаче, води до генерирането на постоянни излишъци при някои земеделски продукти и е подложена на многократно реформиране. *Фундаменталните промени, започнали през 1992 г. и продължаващи досега, радикално трансформират ОСП и понижават нивата на подкрепата, предоставяна на европейските фермери. Субсидиите за произведено количество земеделски продукти са заменени почти изцяло от директни плащания за фермерите, гарантиращи им приличен доход при условие, че изпълняват определени изисквания. Подкрепата за производството се пренасочва като подкрепа за производителите.*

Фундаментални принципи на ОСП

- свободна търговия в рамките на Общността на база общи цени;
- преференции за европейското производство на пазарите на Общността;
- обща финансова отговорност.

Основни цели на прилаганата сега ОСП

- осигуряване на приемлив стандарт на живот на фермерите;
- осигуряване на качествени храни за потребителите на разумни цени;
- запазване на европейското наследство в селските райони;
- опазване на околната среда.

Основни инструменти на ОСП

- директни плащания и пазарна подкрепа на земеделските производители (1-ви стълб на ОСП);
- политиката на развитие на селските райони (2-ри стълб на ОСП).

Директни плащания

В резултат от реформата на ОСП през 2003 г. е въведена нова система за директно плащане, наречена единно плащане, което не обвързва помощта с наличието и вида на производството. Целта е засилване на пазарната ориентация на земеделието, при което решенията за инвестиции да се ръководят не от разликите във финансовата подкрепа на различните отрасли на селското стопанство, а от пазарното търсене и изискванията на потребителите.

Мерки за пазарна подкрепа

Мерките за пазарна подкрепа включват:

- интервенция и частно складиране;
- система от вносни и износни лицензии;
- експортни субсидии;
- политика на качество (защитени наименования за произход, защитени географски указания и храни с традиционно специфичен характер)
- помощи за повишаване на консумацията на някои продукти (мляко);
- промоционални програми;
- секторни режими и др.

Мерките по първи стълб на ОСП се финансират със средства от Европейския земеделски фонд за гарантиране на земеделието (ЕЗФГЗ). Държавите-членки могат да допълват средствата от ЕЗФГЗ за директни плащания със средства от националните си бюджети (национални доплащания).

Политика за развитие на селските райони

Политиката за развитие на селските райони е съсредоточена върху три теми:

- повишаване на конкурентоспособността на селскостопанския и горския сектори;
- подобряване на околната среда и ландшафта;
- подобряване на качеството на живот в селските райони и насърчаване на диверсификацията на тяхната икономика.

Политиката на развитие на селските райони се финансира със средства от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), допълнени от бюджетите на държавите-членки (национално съфинансиране).

Междинен преглед на ОСП

През 2008 г. се проведе последния преглед на състоянието на ОСП („Health check“), в резултат от който бяха предприети мерки, целящи нейното опростяване и рационализиране, като:

- отделяне от производството на още по-голям дял от плащанията за подпомагане на доходите на земеделските производители;
- помощ за сектори със специфични проблеми (т.нар. мерки по „член 68“);
- въвеждане на допълнителна „предпазна мрежа“, включваща мерки за превенция на кризисни ситуации, като ценови колебания, природни бедствия, последици от климатичните промени;
- техническо и административно опростяване на прилагането на ОСП и др.

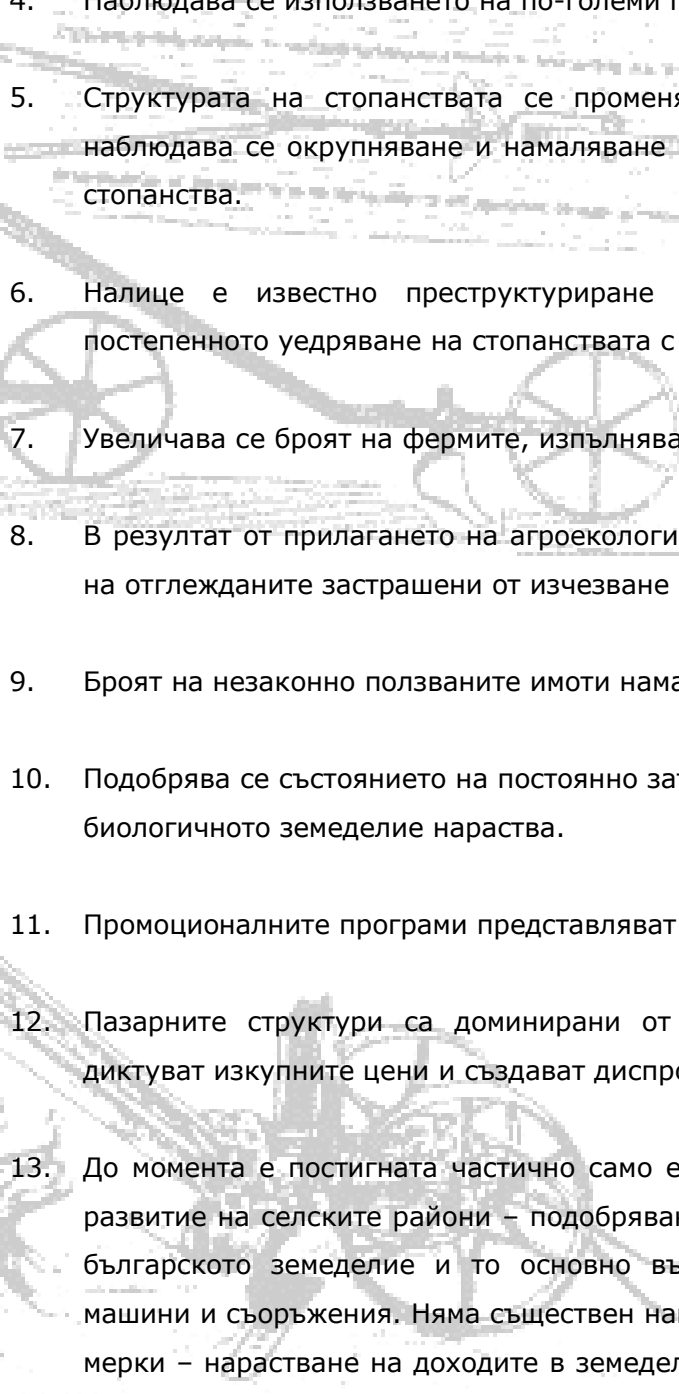
Тъй като прегледът по същество не целеше реформа, а по-скоро адаптиране на ОСП към променящите се условия, по време на обсъжданията не беше поставен генералния въпрос каква да бъде ОСП след 2013 г. Към настоящия момент такъв дебат вече е факт и набира пълна сила. Дискусиите са отворени както за становищата на институциите на ЕС и държавите-членки, така и за позициите на фермери, земеделски съсловия, неправителствени организации и експерти.

През месец януари 2010 г. Министерството на земеделието и храните инициира допитване до държавните институции, неправителствените и браншови организации на производители и преработватели на земеделска продукция, земеделските стопани и гражданите за техните виждания за Общата селскостопанска политика (ОСП) след 2013 г., през призмата на националния интерес.

До момента са получени голям брой становища, обобщени в настоящия материал, който се представя за пореден кръг от обсъждания, с оглед изготвянето на балансиращи позиции на страната при предстоящите дебати по селскостопанската политика на ниво Европейска общност.

Заключения, свързани с прилагането на ОСП в България от 2007 г. до момента

1. Реален положителен ефект за българското земеделие имат директните плащания. Пазарните мерки засягат земеделските производители в много малка степен.
2. Като резултат от директните плащания, започват да се обработват отново площи, които не са използвани през последните 10-15 години.

-
3. Нараства интересът на земеделските стопани към оформянето на сделките със земя и ползването ѝ, в съответствие с разписаните законови процедури.
 4. Наблюдава се използването на по-големи по размер парцели (над 1 дка).
 5. Структурата на стопанствата се променя, макар и с бавни темпове – наблюдава се окрупняване и намаляване на броя на малките полупазарни стопанства.
 6. Налице е известно реструктуриране на млечното говедовъдство и постепенното уедряване на стопанствата с млечни крави.
 7. Увеличава се броят на фермите, изпълняващи стандартите за сурово мляко.
 8. В резултат от прилагането на агроекологичната мярка, се увеличава броят на отглежданите застрашени от изчезване местни породи животни.
 9. Броят на незаконно ползваните имоти намалява.
 10. Подобрява се състоянието на постоянно затревените площи; интересът към биологичното земеделие нараства.
 11. Промоционалните програми представляват ефективен пазарен инструмент.
 12. Пазарните структури са доминирани от търговци и прекупвачи, които диктуват изкупните цени и създават диспропорции по пазарната верига.
 13. До момента е постигната частично само една от целите на Програмата за развитие на селските райони – подобряване на конкурентоспособността на българското земеделие и то основно във връзка с модернизацията на машини и съоръжения. Няма съществен напредък по отношение на другите мерки – нарастване на доходите в земеделието, повишаване на знанията и квалификацията на земеделски производители, намаляване и спиране на миграцията на селското население.

Общата селскостопанска политика след 2013 г. - каква бихме искали да бъде?

Позиции на България по въпроси на Общата селскостопанска политика, изразени от януари 2007 г. до момента

1. Обща визия за ОСП

- 1.1. България подкрепя становището, че в сегашния си вид ОСП е несправедлива към новоприсъединилите се страни и към различните видове земеделски производства и настоящите цели и инструменти на ОСП са съобразени предимно с нивото на развитие на старите държави-членки.
- 1.2. ОСП трябва да остане общностна политика. България не подкрепя идеите за ренационализация на ОСП и за национално съфинансиране на директните плащания, реализацията на които ще задълбочи диспропорциите в развитието на отделните държави-членки.

2. Директни плащания

- 2.1. Подкрепя опростяването на схемите за директни плащания и постепенното премахване на разликите между отделните модели. В процеса на опростяване и унифициране на схемата за единно плащане трябва да се използват предимствата както на Схемата за единно плащане на стопанство /СЕП/, така и на прилаганата в новите държави-членки Схема за единно плащане на площ /СЕПП/. Държавите-членки да могат да приспособят своя избор към достатъчно гъвкав модел, който осигурява еднакво ниво на директните плащания. От гледна точка на България, единно плащане на площ е изключително приемлив вариант на прилагане на единното плащане.
- 2.2. Подкрепя предложението за преходен период за въвеждането на разпоредбите за кръстосано съответствие за новите държави-членки. Наложителен е преглед на изискванията и стандартите и изключването на тези от тях, които не са директно свързани със заявените цели на кръстосаното съответствие. Изискванията за кръстосано съответствие трябва бъдат опростени, лесно приложими за земеделските стопани и проверяеми от отговорните публични органи въз основа на обективни параметри. Сроковете

за пълно приложение на изискванията за кръстосано съответствие за България и Румъния да се удължат до 2016 г.

2.3. Подкрепя прилагането на схеми за директни плащания, необвързани с производството. Наред с това, отглеждането на определени култури и животни има важно значение за икономиката и околната среда в определени райони и в такива случаи би могло да се запази подпомагането, обвързано с продукцията.

2.4. Да се отдели специално внимание на мерките за подкрепа за животновъдството и възможностите за компенсаторни плащания за необлагодетелстваните райони.

2.5. Подкрепя предоставянето на директни плащания преди 1 декември. По отношение на възможността за извършване на плащанията по СЕПП два пъти през годината, така както е по СЕП, България може да я подкрепи, в зависимост от това дали може да се допусне извършването на първото плащане преди да са направени всички проверки.

2.6. Налагането на минимални прагове на подпомагането не е приемливо за България, като се има предвид структурата на земеделските стопанства и на земеделските парцели. Това би било двойно ограничение за земеделските производители за получаване на помощ, след изискването за минимален размер на земеделския парцел.

2.7. Не подкрепя задължителната модуляция. Модуляцията да се прилага на доброволна основа.

2.8. Средствата от модуляцията трябва да бъдат пренасочени за кохезионни цели. Не подкрепя увеличаването на процента на модуляцията. За новите държави-членки модуляцията да се прилага едва след достигането на 100% от нивото на директните плащания в старите държави-членки.

2.9. Не подкрепя прехвърляне на средства, предназначени за директни плащания към финансирането на застраховки и пазарни мерки, като например борбата с болестите и неприятелите.

2.10. Предлага да се разшири обхвата на секторите, по отношение на които да могат да се прилагат обвързани плащания, като в тях бъде включено

производството на тютюн.

- 2.11. Да се преразгледа съотношението между средствата по 1-ви и 2-ри стълб на ОСП и да се предоставят възможности на държавите-членки да разполагат с по-голяма свобода при избора на мерки за подпомагане.

3. Пазарни мерки

- 3.1. Да се намери баланс между премахването на остарели и неефективни схеми и осигуряването на стабилност и предвидимост на единния пазар на Общността.
- 3.2. Системата на пазарна интервенция е от полза за единния пазар и за всички земеделски производители и потребители, поради което следва да се запази като потенциален механизъм, но следва да се пригоди към съвременните условия.
- 3.3. Да се създаде стратегически резерв от зърнени култури на ниво Общност, който да дава възможност за намеса и балансиране на пазара.
- 3.4. Подкрепя въвеждането на единен период за интервенция – 1 ноември-31 май.
- 3.5. Подкрепя пълното отпадане на схемата за задължително оставяне на земи под угар. Ако прекратяването на поддържането на земи в угар се налага от мобилизирането на земи за производството на енергийни култури, трябва да се помисли за задължителни изисквания в рамките на ОСП, предотвратяващи монокултурното отглеждане на тези култури.
- 3.6. Подкрепя постепенното увеличение на млечните квоти до изтичането на срока на действие на квотната система на 31 март 2015 година, както и премахването на системата след тази дата. Отпадането на квотната система може да се отрази негативно върху млечния сектор в планинските райони, което налага разработването на специфични мерки за тези райони.
- 3.7. Отчита ролята и значението на организациите на производителите, но счита, че схемите за подпомагане на отделните производители не трябва да бъдат обвързани със задължително членуване в организации на производители. Подкрепя предложението за насърчаване на организираността в аграрно-вкусовия сектор като незадължителна система, която да се прилага само от

заинтересовани държави-членки.

- 3.8. Да продължи предоставянето на подкрепа за енергийни култури, която да се адаптира и насочи към култури, отглеждани на слабо плодородни или необработвани площи.

4. Управление на риска

- 4.1. Счита за подходящо съчетаването на мерки за намеса на пазарите на ниво ЕС с определянето на национални тавани на държавите-членки, предназначени за управление на риска, особено в случаи на неблагоприятни климатични условия. Подкрепя идеята земеделските производители и техните сдружения да бъдат насърчавани сами да предприемат мерки за управление на риска, като превенция и застраховане. Част от средствата от модулацията могат да се насочат към реализацията на мерки за управление на риска.
- 4.2. Счита, че доброволно прилаганите и подпомагани мерки, насочени към опазването на околната среда ще бъдат по-ефективни, отколкото нови задължителни стандарти. Да се обсъдят възможности за реформа в посока на екстензификация по отношение на площите за поливно земеделие.
- 4.3. Да не бъде прилаган принципа за постепенно увеличение на средствата, предназначени за управление на кризи, представляващи процент от националния финансов пакет, а при прилагането на чл. 68 новите държави членки да ползват пълния размер на средствата от своя финансов пакет. Допълнителни средства да бъдат осигурени от неизползваните ресурси от годишния таван на страните и от икономии от приложението на пазарните мерки.
- 4.4. Да се създаде фонд на ниво ЕС за нуждите на управлението на риска. Като източник на финансиране могат да се използват освободени средства от остарели пазарни мерки от I-ви стълб на ОСП.

5. Развитие на селските райони

- 5.1. Подкрепя предложението за засилването на втори стълб, поради това, че голяма част от населението живее в селските райони, като счита, че мерките от политиката за РСР провеждат принципа на субсидиарността, чрез решаване на местните проблеми с местни мерки.
- 5.2. Съотношението между първия и втория стълб на Общата селскостопанска политика трябва да е балансирано.

- 5.3. Държавите-членки трябва да имат възможност за по-гъвкаво прилагане на мерките от Програмата за развитие на селските райони (ПРСР), като ги съчетават с мерки и дейности извън набора от фиксираните на ниво Общност, с оглед на решаването на специфични национални социално-икономически или климатични проблеми.

6. Финансова рамка на ОСП

- 6.1. При обсъждането на бюджетните перспективи трябва да се вземе предвид разширяването на Европейския съюз с новите 12 държави и специфичните проблеми, които съществуват в тях, дължащи се на исторически причини. Принципите на солидарност и социална справедливост са особено важни като средство за стимулиране на икономическото развитие на по-слабо развитите региони.
- 6.2. Не подкрепя възможността за национално съфинансиране на мерки, финансирани в рамките на I-ви стълб на ОСП (застраховки и взаимоспомагателни фондове), особено в период, в който страната все още не разполага със 100% националния си пакет.

Виждания на структури в системата на МЗХ

1. Обща визия за ОСП

- 1.1. Да се изравнят условията за стопанска дейност в отделните страни и региони, т.е. да се изравни размера на помощите.

Виждане на: Институт по аграрна икономика

- 1.2. По-нататъшно опростяване на ОСП, намаляване на административната тежест, което ще подобри достъпа на земеделските производители до подпомагане.

Виждане на: Национална служба за растителна защита

- 1.3. Подкрепата на производството да не блокира действието на пазарните сили.

Виждане на: Институт по аграрна икономика

2. Директни плащания

- 2.1. Да се определи базово ниво на директните плащания, равняващо се на очакваното средно равнище за ЕС през 2016 г., редуцирано с 30%.

Виждане на: Институт по аграрна икономика

2.2. Освободените 30% да се разпределят към националните пакети на отделните страни, на основата на обективни показатели (например брутна добавена стойност, създадена в сектора). Това ще помогне са да се преодолеят различията в подкрепата на производството между отделните страни и ще осигури плавен преход към новите нива на директните плащания.

Виждане на: Институт по аграрна икономика

2.3. Да се постигне баланс между схемите за подпомагане – СЕПП и СЕП. Внимателно да се анализира потенциалното въздействие от прилагането на всяка една от схемите и да се предостави го-голяма гъвкавост на държавите-членки. В България може да се прилага съчетано подпомагане (например 50% от директните плащания да се предоставят на единица площ, а останалите 50% - на базата на произведената (или референтна) брутна добавена стойност).

Виждане на: Институт по аграрна икономика

2.4. Въвеждането на национално съфинансиране на директните плащания ще бъде в ущърб на по-бедните държави, ще доведе до изкривяване на конкуренцията и ще попречи на процесите на икономическо сближаване на държавите-членки.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Кюстендил

2.5. Да се разгледат и диференцират нивата на подпомагане – различни нива за равнинни и за планински райони. Най-високите нива на подпомагане да бъдат за животновъди, стопанисващи високопланински пасища.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ - Пазарджик

2.6. Подпомагането да се пренасочи от по-големите към по-малките земеделски производители. Да се стимулира създаването на малки ферми, обработващи до 200 ха, както и фермите произвеждащи екологично чисти зеленчуци.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Русе

2.7. Да се преразгледат възможностите на модуляцията. Например, част от подкрепата на големите стопанства (с плащания над определен праг) могат да се пренасочват към II-ри стълб.

Виждане на: Институт по аграрна икономика

2.8. В планинските райони директни плащания да се предоставят и за парцели под 0,3 дка.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Смолян

- 2.9. Необходими са мерки за насърчаване на преминаването от конвенционално към биологично земеделие.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Смолян

3. Пазарни мерки

- 3.1. Да продължи прилагането на пазарните мерки, като механизъм за противодействие на извънредни ситуации и особено в икономически уязвимите райони.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ - Кюстендил

- 3.2. България трябва да отстоява позицията за запазване на интервенционното изкупуване, като предпазна мрежа срещу колебанията на цените.

Виждане на: ДФ „Земеделие – Разплащателна агенция

- 3.3. Схема „Благотворителни операции“ е твърде сложна за прилагане, поради което много малко държави-членки не се възползват от нея. Схемата следва да се преразгледа и опрости.

Виждане на: ДФ „Земеделие – Разплащателна агенция

- 3.4. Необходимо е да се преразгледа цялата материя, касаеща създаването и функционирането на групите и организациите на производители на плодове и зеленчуци и да се търсят допълнителни възможности за насърчаването им. При сега съществуващата нормативна база и структура на българското земеделие (няма достатъчно големи стопанства) няма интерес към сдружаване, а вече създадените организации са неефективни.

Виждане на: ДФ „Земеделие – Разплащателна агенция

- 3.5. Да продължи опростяването на процедурите по издаване на експортни лицензии и изплащане на възстановявания по износа.

Виждане на: ДФ „Земеделие – Разплащателна агенция

- 3.6. Сектор „Вино“

✚ премахване на неефективните мерки за пазарна подкрепа (дестилиране, помощ за съхранение, експортни субсидии и субсидии за добавка с цел обогатяване на виното, както и използване на захар (захароза) за обогатяване). Предоставяне на финансови стимули на неконкурентните винопроизводители за да изкоренят лозята си и да напуснат доброволно сектора, чрез схема „Изкореняване на винени лозя“;

✚ да се предоставят директни плащания в сектора, при прилагане на задължителни стандарти за опазване на околната среда;

- ✚ премахване на ограниченията за засаждане след 2013 г.;
- ✚ разрешаване на нови практики във винопроизводството, които понастоящем са забранени в ЕС, но са одобрени от Международната организация по лозарство и винарство;
- ✚ опростяване и подобряване на правилата за етикетиране, с цел определянето на търговската марка на вината;
- ✚ насърчаване на рекламата на вината с произход от ЕС на пазарите на трети страни;
- ✚ засилване на ролята на националните финансови пакети за насърчаване, реструктуриране и модернизиране на лозарските стопанства и прилагане на мерки за управление на кризи.

Виждане на: Изпълнителна агенция по лозата и виното

- 3.7. Да се разработят мерки за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници.

Виждане на: Национална служба за растителна защита

- 3.8. Да се прилагат мерки за насърчаване на професионалното обучение на фермерите.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ - Търговище

- 3.9. Да се разработят мерки за насърчаване на интеграцията на науката с производството.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Стара Загора

- 3.10. Да се разработят мерки за насърчаване възстановяването на поливното земеделие.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Стара Загора

- 3.11. Да се разработят мерки за увеличаване на информираността на земеделските производители – достъп по информация за състоянието на пазарите и пазарни прогнози.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Стара Загора

- 3.12. Броят на земеделските производители, отглеждащи тютюн ще намалее съществено. Отговарящите на изискванията за директни плащания са много малко, тъй като голяма част от отглежданите с тютюн площи са разпокъсани и с малки размери. Да се разработят мерки за алтернативна заетост.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Благоевград

- 3.13. Да се разработят мерки за намаляване на дисбаланса между ниските изкупни цени на земеделските продукти и високите потребителски цени на хранителните стоки.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Благоевград

4. Развитие на селските райони

- 4.1. Нарастваща подкрепа на планинските и другите необлагодетелствани райони. Разработване на по-ефективни мерки за противодействие на климатичните промени.

Виждане на: Институт по аграрна икономика

- 4.2. Мерките за развитие на селските райони да бъдат по-гъвкави и да отчитат различното ниво на развитие на районите (необлагодетелствани, планински, с демографски проблеми).

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Шумен

- 4.3. Да се преразгледа дефиницията и обхвата на селските райони.

Виждане на: Областна дирекция „Земеделие“ – Кюстендил

Виждания и предложения на неправителствени организации

1. Обща визия за ОСП

- 1.1. В сегашния си вид ОСП създава условия за неравнопоставеност между старите и новите държави-членки. Да се въведе единна система на общосъюзни и национални помощи за всички страни на Общността.

Виждане на: Съюз на птицевъдите в България

- 1.2. Въпросите, които са в центъра на настоящата ОСП (безопасни храни, опазване на природните ресурси, екологични мерки) са важни за гражданите на Общността, но българското земеделие има други проблеми: недостатъчна конкурентоспособност, недостатъчно развита материално-техническа база, неукрепнали стопански структури. По-ниските нива на подпомагане, в сравнение със старите държави-членки допълнително увеличават неравнопоставеността на българското земеделие спрямо останалите страни.

Виждане на: Национален съюз на земеделските кооперации

- 1.3. ОСП е консервативна по отношение на въвеждането на научно-техническите достижения и биотехнологиите.

Виждане на: Съюз на птицевъдите в България

- 1.4. ОСП създава неравнопоставеност между растениевъдството и животновъдството, която следва да бъде преодоляна чрез национални мерки и мерки по ПРСР.

Виждане на: Съюз на птицевъдите в България

- 1.5. Трябва да продължи опростяването на ОСП. Нормативната база е тежка и объркваща, земеделските производители трудно се ориентират в нея. В дадена област има изключително много регламенти, директиви и решения, които непрекъснато се изменят и обновяват.

Виждане на: Съюз на птицевъдите в България

- 1.6. ОСП да се замени от Обща политика за околната среда и селските райони, която да функционира на принципа „обществено плащане за обществени блага“, като например „задържането“ на въглероден двуокис чрез поддържането на постоянни пасища, поддържането на биоразнообразието и пейзажа, защитата на почвените и водните ресурси и развитието на жизнеспособни селски райони. Производството на продукти, които се реализират на пазара и цените им се определят от търсенето и предлагането не трябва да субсидират от публичните фондове. Да се подпомагат само непазарните продукти и услуги, които се създават в селското стопанство.

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

- 1.7. Да се търси по-голяма обвързаност на земеделската политика с другите политики на Общността (околна среда, енергетика, конкурентност, регионално развитие).

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

- 1.8. ОСП следва да се ориентира към ясни цели и политики.

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

2. Директни плащания

- 2.1. Да се изравнят нивата на подпомагане на новите и старите държави-членки.

Виждане на: Национален съюз на земеделските кооперации

- 2.2. Всички видове подпомагания да бъдат обвързани с екологични изисквания.

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

- 2.3. Да се запазят преките плащания на площ като основен инструмент за подкрепа на доходите на земеделските производители. Да се разгледа възможността за изтегляне на сроковете за директните плащания преди м. септември, за да се осигурят необходимите средства за есенната сеитба.

Виждане на: Национален съюз на земеделските кооперации

- 2.4. Да се изключи историческия модел при директните плащания.

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

- 2.5. Да се преодолеят различията между земеделските производители в различните държави-членки, дължащи се на различните нива на подпомагане между старите и новите държави-членки. Необходима е нова, единна система за разпределение на директните плащания, която не допуска изкривяване на конкуренцията.

Виждане на: Съвет на българските аграрни организации

- 2.6. Бюджетът по I-ви и II-ри стълб на ОСП да бъде ясно определен и да не бъде променян през периода 2014-2020 г. За новите държави-членки бюджетът по I-ви стълб да остане по-висок.

Виждане на: Съвет на българските аграрни организации

- 2.7. Държавите-членки да разполагат с по-голяма гъвкавост при избора на мерки и инструменти за подпомагане, съобразени с нивото на развитие на съответните сектори;

Виждане на: Национален млечен борд

3. Пазарни мерки

- 3.1. Пазарните мерки следва да се използват за намаляване на спекулативното нарастване на цените по хранителната верига, за да се гарантира справедлива цена за устойчиви продукти.

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

- 3.2. Да се разработят допълнителни мерки за подкрепа на производителите на плодове, зеленчуци и други култури, заемащи малки площи, които неотговарят на критериите за подпомагане на единица площ.

Виждане на: Национален съюз на земеделските кооперации

- 3.3. Да се засили подпомагането на малките стопанства, произвеждащи биологични продукти.

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

- 3.4. Да се прецизира прилагането на пазарните инструменти, така че подпомагането реално да отива при земеделския производител, а не при търговеца.

Виждане на: Национален съюз на земеделските кооперации

- 3.5. Да се прилагат по-ефективни мерки за противодействие на колебанията на цените.

Виждане на: Национален съюз на земеделските кооперации

- 3.6. Допълнително насърчаване сдружаването на производителите на плодове и зеленчуци.

Виждане на: Асоциация на производителите на оранжерийна продукция

- 3.7. Допълнителни мерки за гарантиране на стабилност на пазарите и за противодействие на климатични и икономически рискове.

Виждане на: Съвет на българските аграрни организации

4. Развитие на селските райони

- 4.1. Да се преразгледат мерките по ПРСР, тъй като до момента е постигната частично само една от целите на Програмата – Подобряване на конкурентоспособността на българското земеделие и то само във връзка с модернизацията на машини и съоръжения. Няма напредък по отношение на другите мерки – нарастване на доходите в земеделието, повишаване на знанията и квалификацията на земеделски производители, намаляване и спиране на миграцията на селското население.

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

- 4.2. Да се облекчат процедурите при кандидатстването по ПРСР.

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

- 4.3. Да се преразгледа дефиницията за „селски райони“.

Виждане на: Представителство на природозащитните НПО в Комитета по наблюдение на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

- 4.4. Подкрепата за новите държави-членки по II-ри стълб да не бъде намалявана под 50%. Мерките следва да бъдат по-достъпни за малките и средни производители.

Виждане на: Съвет на българските аграрни организации

4.5. Част от средствата по II-ри стълб да се прехвърлят към I-ви стълб.

Виждане на: Национален млечен борд

В голямата си част мненията на участниците в обсъжданията съвпадат с изразяваните официални позиции на България по основни въпроси за приоритетите и инструментите на ОСП. Сходни са вижданията по следните по-важни въпроси:

- ОСП трябва да остане общността политика със стабилен бюджет, в значителна степен по-справедлива от прилаганата в момента, която да позволи възможно най-скоро изравняване на степента на подпомагане между новите и стари държави-членки.
- Трябва да продължи опростяването на ОСП, тя да стане по-разбираема и по-лесна за прилагане от всеки земеделски стопанин.
- Директните плащания следва да се запазят своето значение като основен инструмент за гарантиране на стабилни доходи на земеделските производители. Схемите за подпомагане да съчетаят предимствата както на Схемата за единно плащане на стопанство /СЕП/, така и на Схемата за единно плащане на площ /СЕПП/. Държавите-членки да могат да приспособят своя избор към достатъчно гъвкав модел, който осигурява еднакво ниво на директните плащания. Да се изключи историческия модел при определянето на размера на подпомагане.
- Да се запази ролята на пазарните мерки като „предпазна мрежа“ в условията на пазарна нестабилност и да се разработи система от мерки, насочени към противодействие на климатичните промени.
- Пазарните мерки следва да се използват за намаляване на спекулативното нарастване на цените по хранителната верига, за да се гарантира справедлива цена за устойчиви продукти.
- Да се запази интервенционното изкупуване, като предпазна мрежа срещу колебанията на цените.
- Държавите-членки да имат възможност за по-гъвкаво прилагане на мерките от Програмата за развитие на селските райони, с оглед на решаването на специфични национални икономически, демографски или климатични проблеми.

В същото време, са представени някои по-радикални предложения, като например:

ОСП да се замени от Обща политика за околната среда и селските райони, която да функционира на принципа „обществено плащане за обществени блага“, като например „задържането“ на въглероден двуокис чрез поддържането на постоянни пасища, поддържането на биоразнообразието и пейзажа, защитата на почвените и водните ресурси и развитието на жизнеспособни селски райони. Производството на продукти, които се реализират на пазара и цените им се определят от търсенето и предлагането не трябва да субсидират от публичните фондове. Да се подпомагат само непазарните продукти и услуги, които се създават в селското стопанство.

Виждания на други държави-членки

- *Великобритания:* Преките плащания трябва да се съкратят, за сметка на схемите за развитието на селските райони. Тъй като ЕС насърчава потенциала си за "зелен растеж", следва да бъдат предприети действия за "облекчаване на земеделските производители от бюрократичната тежест", като същевременно се поддържа конкурентноспособността на световния пазар. ЕС трябва да помогне за освобождаването на „потенциал на създаването на работни места и иновации в селското стопанство“.
- *Холандия:* Подкрепя по-силната проекологична политика. Земеделските производители трябва да бъдат възнаградени за усилията, които полагат в борбата с изменението на климата. Като "управители на земята" земеделските производители трябва да бъдат осигурени с един стабилен бюджет.
- *Швеция:* С по-силен втори стълб ще се осигурят адекватни публични блага и това ще позволи ефективното използване на ресурсите. Само чрез реформи в тази насока ОСП би могла изцяло да допринесе за постигане на целите на Стратегия „Европа 2020“.
- *Испания:* Предвид това, че селското стопанство и хранително-вкусовия сектор заемат все по-нарастваща роля в областта на иновациите и развитието, които са от жизненоважно значение за ЕС, бъдещият модел на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост може да допринесе съществено за икономическия растеж и заетостта.

Виждания на институциите на ЕС за ОСП след 2013 г.

Европейски парламент

Новата ОСП трябва да бъде по-справедлива, по-устойчива, „по-зелена“ и по-разбираема

Основни задачи на бъдещата ОСП

- Да се справи с настоящите предизвикателства, свързани с гарантирането на продоволствената сигурност, климатичните промени и нарастващите изисквания на потребителите за по-високи стандарти за качество, по-хуманно отношение към животните и по-добро съотношение между цена и качество на храните.
- Да продължи да задоволява социално-икономическите потребности и да предоставя ползи под формата на обществени блага.
- Да осигури нарастваща конкурентноспособност на европейското селско стопанство на международните пазари.
- ОСП трябва да отговори на очакванията на новите държави-членки за равно третиране.

Френско председателство на ЕС (м. юли-м. декември 2008 г.)

Основни акценти на новата ОСП, с оглед справянето със съвременните предизвикателства:

- Обезпечаване на сигурността на храните на ЕС, включително и в аспекта на безопасността на храните, свързан с увеличаващите се рискове за здравето.
- Принос за световното хранително равновесие, като ЕС участва в световната осигуреност с храни.
- Поддържане на равновесието в селските райони за запазване на териториалното сближаване и наличието на дейности и заетост;
- Участие в борбата срещу изменението на климата и подобряване на околната среда чрез създаване на земеделие, което съчетава икономическата дейност и екологичната ефективност.

Чешко председателство на ЕС (м. януари-м. юни 2009 г.) - Заключение относно бъдещето на директните плащания и опростяването на ОСП

- Европейските земеделските министри са съгласни, че е необходим преглед на сегашната система за директна подкрепа след 2013 г., но мненията за това, какви промени следва да се направят, са много различни. Повечето държави-членки считат, че е необходимо споразумение за политическите приоритети на бъдещата ОСП преди изготвянето на бюджета на ЕС след 2013 г.
- Справедливото третиране не означава еднакво третиране. При определянето на нивото на подкрепа следва да се вземат предвид критерии, като: трудът, земята, разходите за производство и т.н. Трябва да има справедливост не само между държавите-членки, но и вътре в тях (например между животновъдите и тези, които обработват земя). Регионалното плоско плащане е една възможност, която следва да се има предвид след 2013 г. Всяка бъдеща схема за директни плащания трябва да бъде справедлива и законосъобразна, ефективна, проста за прилагане, достатъчно гъвкава, лесна за доказване и обясняване.
- Опростяването на ОСП е от съществено значение за създаването на по-конкурентноспособна, опазваща и създаваща работни места европейска селскостопанска икономика.
- Чрез опростяването на ОСП се създава бизнес среда, в която земеделските стопани и другите икономически субекти са по-малко натоварени с административни разходи и с разходи по съответствието и имат по-добри възможности за адаптиране към сигналите на пазара и за справяне с предизвикателствата.
- При проектирането на новото законодателство в областта на селското стопанство има необходимост от добре структуриран и точен анализ, включително по отношение на потенциалното въздействие на административната тежест и количествена оценка на разходите и ползите от предложените политически опции.

Шведско председателство - развитие на селските райони (м. юли - м. декември 2009 г.)

- Бъдещата общностна политика за развитие на селските райони трябва да

предоставя достатъчно гъвкави начини за справяне с глобалните предизвикателства, като същевременно се съобразява с широката гама от разнообразни национални, регионални и местни условия и потребности.

- Следва да се разработи добре насочена и икономически ефективна политика за развитие на селските райони, чрез възприемането на стратегически подход, обща рамка за наблюдение и оценка и споделена финансова отговорност между Общността и държавите-членки.
- Въпреки значителните постижения в областта на подобряването на административните процедури, следва да се предприеме допълнително опростяване както на регулаторната рамка на общностно равнище, така и на механизма на отпускане на средства на национално равнище.

Испанското председателство - мерки за управление на пазара след 2013 г. (м. януари-м. юни 2010 г.)

- Мнозинството от членовете на Съвета на ЕС подкрепят настоящата пазарна ориентация на европейското земеделие и на Общата селскостопанска политика и считат, че е достатъчна.
- В светлината на нарастващото непостоянство на пазарите е от голямо значение поддържането на „предпазна мрежа“ в бъдеще, за да се предпазят не само фермерите, но и всички участници в хранителната верига, включително и крайният потребител.
- Настоящите инструменти на единната Обща организация на пазара трябва да бъдат запазени като основа на предпазната мрежа, с възможност за преразглеждане при необходимост от адаптирането им към пазарната реалност.
- Необходими са допълнителни инструменти за управление на пазара, като:
 - ✚ Укрепване на организациите на производители и междубраншовите организации, така че да подпомогнат създаването на условия за подходящ баланс между различните оператори, както и разпределянето на добавената стойност.
 - ✚ Подобряване функционирането на хранителната верига и прозрачността при формиране на цените, възможно проучване на възможностите за стандартни договори и обръщане на специално внимание на заключенията на Групата на високо ниво в сектор „Мляко“.

- ✚ Застраховане на доходите на фермерите, като се оценяват продуктивност, технически и управленчески аспекти, както и съвместимост с договореностите в рамките на Световната търговска организация.
- ✚ Наличност на финансови ресурси и инструменти за гарантиране на бърза реакция при сериозни кризи, засягащи един цял сектор, със съществено участие на Общността, с оглед на следващата финансова перспектива и възможни проблеми поради финансови ограничения.

